

Latvijas ilgtspējīga attīstība globālā pasaulē

Reģionālās diskusijas

Latvijas Platforma attīstības sadarbībai

2016

Ziņojums izstrādāts, balstoties uz reģionālajās diskusijās apkopoto informāciju. Par ziņojuma saturu ir atbildīga Latvijas Platforma attīstības sadarbībai (www.lapas.lv), tas nekādā veidā neatspoguļo Ārlietu ministrijas, Latvijas Pašvaldību savienības un citu aktivitātes partneru oficiālo viedokli.

Ziņojuma vai tā daļu pārpublicēšanas gadījumā atsauce uz Latvijas Platformu attīstības (LAPAS) sadarbībai obligāta.

Ziņojuma izstrāde un reģionālās diskusijas veiktas LAPAS un LR Ārlietu ministrijas 2016. gada sadarbības līguma ietvaros.

Pateicamies:

- Jelgavas pilsētas domei;
- Liepājas pilsētas domei;
- Valmieras pilsētas domei;
- Daugavpils pilsētas domei;
- Vidzemes augstskolai;
- Daugavpils universitātei;
- Latvijas Pašvaldību savienībai;
- LR Ārlietu ministrijai.

Personīgi:

Mudītei Priedei, Elitai Kressei, Ligitai Pudžai, Agitai Kaupužai, Brigitai Dreižei, Ilgai Salītei, Sandijam Semjonovam, Zuargusam, Mārtiņam Ābolam, Lindai Ulānei, Līvim Lāmam, Kristai Kalnarājai, Aleksejam Homutinīnam, Viktorijai Kozlovskai, Viktoram Galleram, Ingai Goldbergai, Madarai Siliņai, Dacei Elbretei, Kasparam Osim, Ansim Bērziņam, Andrim Rāviņam, Vladislavam Vesperim, Gunitai Osītei, Līgai Lonertei, Voldemāram Barisam, Dārtai Ozolai

Īpaši pateicamies

visu pasākumu dalībniekiem, kas veltīja savu laiku, kopīgi veidojot labāku un ilgtspējīgāku pasauli.

Diskusiju norise

Organizatoriskā informācija

Lai paaugstinātu sabiedrības informētību par ilgtspējīgas attīstības mērķiem un apspriestu aktuālo Latvijas kontekstu, LAPAS un Ārlietu ministrijas ikgadējā sadarbības līguma ietvaros tika organizētas četras reģionālās diskusijas un politikas diskusija Rīgā:

- 3. novembrī Daugavpilī, Daugavpils Universitātē;
- 10. novembrī Rīgā, Latvijas Pašvaldību savienībā;
- 14. novembrī Liepājā, Liepājas pilsētas domē;
- 15. novembrī Valmierā, Vidzemes augstskolā;
- 1. decembrī Jelgavā, Jelgavas pilsētas domē.

Diskusijā tika meklētas atbildes uz šādiem jautājumiem:

-ko ilgtspējīga attīstība nozīmē tev – studentam, uzņēmējam, pašvaldības darbiniekam, nevalstiskās organizācijas aktīvistam, cilvēkam?

-kas tavā novadā, reģionā, Latvijā un pasaulē pietrūkst ilgtspējīgai attīstībai, kādas būtu prioritātes?

- kādi ir veiksmīgie vietējie piemēri ilgtspējīgai attīstībai?
- kā iesaistīt sabiedrību ilgtspējīgas attīstības aktivitātēs?

Dalībnieki bija 157 personas – valsts un pašvaldību institūciju darbinieki, nevalstiskās organizācijas, vietējo kopienu pārstāvji, uzņēmēji, aktīvisti un jebkurš interesents, kam rūp ilgtspējīga Latvijas un planētas nākotne.

Pasākuma struktūra tika veidota pēc līdzīga principa:

- ievadošā daļa ar globālo redzējumu par ilgtspēju, mūsdienu pasaules izaicinājumiem un iespējām, ko sniedza LAPAS direktore I. Vaivare;
- paneldiskusija ar prezentācijām un pieredzes stāstiem no pieaicinātajiem vietējiem pārstāvjiem – pašvaldības, uzņēmēju, nevalstisko organizāciju, jauniešu, augstskolu un citas perspektīvas;
- diskusija ar pasākuma dalībniekiem par ilgtspējas perspektīvām;
- “balsojums” par ilgtspējas mērķu aktualitāti pasākuma dalībniekiem.

Šāda pieeja palīdzēja balansēt globālo kontekstu ar vietējo perspektīvu un katra indivīda redzējumu par attīstību. Atkarībā no katras diskusijas dalībniekiem, veidojās dažāds diskusiju saturs un atziņas, kas apkopotas šajā materiālā. Tā kā atziņas ir vispārinātas, vietējā konteksta atspoguļošanai izmantoti daži no diskusijās minētajiem piemēriem.

Rīgā tika organizēta politikas diskusija, kurā tika uzaicinātas dažādas ar ilgtspējīgas attīstības mērķu ieviešanu saistītas valsts institūcijas, nevalstiskās organizācijas un eksperti. Ievadrunu globālajam kontekstam sniedza Nigērijas starptautiskās nodokļu politikas eksperts, nevalstisko organizāciju aktīvis Chinedu Basse.

Diskusiju rezultāti un šajā publikācijā atspoguļotie materiāli tiks izmantoti tālākā LAPAS darbā ilgtspējīgas attīstības jomā un nodoti institūcijām, kuru kompetences jomā ir ar ilgtspējīgas attīstības mērķu ieviešanu saistītas aktivitātes.

Diskusiju apkopojums (tēzes)

Ilgtspējīga attīstība

- globālā konteksta ienešana ikdienas dzīvē ir izaicinājums;
- pasaule ir kļuvusi daudzveidīgāka un pretrunīgāka;
- ilgtspējīga attīstība ir starpnozariska;
- nedrīkst pašauties sajūtai, ka mēs ieviešam ilgtspējīgu attīstību, ir jābūt pastāvīgai pārvērtēšanai un, ja nepieciešams, rīcību maiņai;
- indikatoru jautājums – vai tie ir īstie un kā tie tiek mērīti;
- Latvijas indikatori ir atkarīgi no globāliem procesiem.

Meklē vairāk: <https://sustainabledevelopment.un.org>

Ilgtspējīgas attīstības mērķi (IAM)

- ne visi mērķi Latvijā ir aktuāli, ir jomas, kuras nav minētas, bet Latvijā svarīgas, piemēram, kultūrtelpa;
- Nacionālā attīstības plāna izvērtējums 2017. gadā kā iespēja saskaņot ar IAM;
- no ministrijām ir apkopota informācija par politikas dokumentu atbilstību IAM, veikta kartēšana;
- kartējums papildināms ar indikatoriem un kontaktpersonām, arī ārpus pārvaldes;
- liels darbs veicams pie rādītāju saskaņošanas, identificēšanas, atbildīgo un saistīto pušu noteikšanas;
- notiek līdzdalība Eiropas ilgtspējīgas attīstības tīklā Vīnē;
- SDG Watch Briseles līmenī veic NVO monitoringu;

Foto: Nigērijas eksperta uzruna Rīgā

- Zaļajai brīvībai jauns projekts Baltijas jūras valstu reģionā par ilgtspējīgas attīstības mērķu ieviešanas novērtēšanu;
- izveidota jauna globāla platforma ilgtspējīgas attīstības mērķu koordinēšanai NVO vidū;
- LAPAS iesaistītas divos Eiropas Komisijas partnerības līgumos ilgtspējīgas attīstības ieviešanai un uzraudzībai nacionālā līmenī;
- jāiesaista un jāinformē arī sabiedrība par ilgtspējīgu attīstību.

Attīstības sadarbība (ārējā dimensija)

- migrācijas cēloņi ir meklējumi starptautiskās sistēmās, kas nav pietiekami efektīvas – cilvēki nebēg no mājām aiz laba prāta;

- līdzsvarota attīstība Gruzijā un Ukrainā ietekmē arī mūsu pašu drošību un sadarbību;
- attīstības sadarbības pamatnostādņu mērķis ir Agenda 2030 ieviešana;
- attīstības sadarbības mērķis ir stiprināt partnervalstis;
- attīstības sadarbībā īpaši pievēršas OECD prasībām

un perspektīvām;

- arī mums attīstības procesā savulaik palīdzēja citas valstis;
- arī Latvija ir mācījusies no citām valstīm, piemēram, pašvaldību jomā – no Dānijas;
- Latvijas prioritātes – Austrumu partnerība un Centrālāzija;
- Latvijā ir daudz piemēru, ar ko lepoties, piemēram, manabals.lv;
- pašvaldības aktīvi sadarbojas ar Austrumu partnerības valstīm;
- Latvijas biznesa atbildība pret mazāk attīstītām valstīm.

Pašvaldības

- vietējā attīstība slēpjas nevis tanī, ko mēs radām, bet kā iesaistām sabiedrību šajā procesā;
- pašvaldībām ir grūti radīt interesi par attīstības jomām, kas tieši neskar iedzīvotājus, bet ir nozīmīgas;

Meklē vairāk par Cēsu koprades māju Skola 6:
<https://www.facebook.com/skola6cesis/>

- līdzsvarots teritoriālās attīstības plāns garantē līdzsvarotu attīstību;
- jāvērtē, vai attīstība ir līdzsvarota tikai uz papīra stratēģijās, vai arī ieviešanas plānos un aktivitātēs;
- līdzsvarotai telpiskai attīstībai ir jārada telpa ražošanai, dzīvošanai un dabas resursu saglabāšanai;
- nozīmīga ir pašvaldības īpašumu efektīva un ilgtspējīga apsaimniekošana;
- ietekmes novērtējumu veikšanā ir jāsabalansē dažādas perspektīvas, jārod kopsaucējs;
- pašvaldība var radīt efektīvus ilgtspējas piemērus – piemēram, atbilstošu sabiedriskā transporta tīklu, energoefektīvas sabiedriskās ēkas;
- pašvaldībai jāveido vietējie stimuli iedzīvotājiem palikt pašvaldībā – atvērti, mūsdienīgi centri uzņēmīgo cilvēku atbalstam;
- cilvēki līdzdarbojas, ja pašvaldība ir atvērta un ir redzami konkrēti labie piemēri, ja citi iesaistās;
- pašvaldības izaicinājums ir iesaistīt sabiedrību diskusijās par attīstību, īpaši, jauniešus;
- ilgtspējīgai attīstībai pašvaldībās ir nepieciešami atbildīgi politiskie lēmumi, to nav iespējams sakārtot tikai operacionālā līmenī;
- sabalansēta attīstība pašvaldībai dod ļoti lielus finanšu ietaupījumus katru gadu.

Augstskolas

- studentu sadarbība ar uzņēmējiem garantē vispusīgu skatījumu un abpusēju ieguvumu;

Meklē vairāk par Vidzemes augstskolas Zināšanu un tehnoloģiju centru:
<http://ztc.va.lv>

- ilgtspējīgai domāšanai jābūt cauri visām augstskolas perspektīvām – mācību darbam, praksēm, pētniecībai;

- augstskolām jāsadarbojas ar NVO, uzņēmējiem, pašvaldībām, lai kļūtu par reģionāliem zināšanu centriem;

- pētniecība un zinātne sekmē reģionu attīstību.

Uzņēmēji

- jānodala starp dažāda tipa uzņēmumiem, kas darbojas ar dažādiem mērķiem un kontekstiem;

Meklē vairāk par veselīga dzīvesveida uzņēmēju <http://elementfitness.eu>

- hobija tipa uzņēmumiem ir liela nozīme vietējās aktivitātēs, ieguldījumam vietējā sabiedrībā;

- mazie uzņēmumi sekmē cilvēku pašu spēju sevi nodarbināt, radīt sev

ekonomisko labklājību;

- mazie uzņēmumi bieži ir ilgtspējīgāki, jo tiem ir gudri jāizmanto pieejamie resursi;

- uzņēmējdarbību reģionos pozitīvi ietekmē arvien lielāka attālināto darba vietu attīstība;

- pastāv daudz piemēru, kā no maziem projektiem ir attīstījušās atpazīstamas iniciatīvas;

- uzņēmējdarbības iniciatīvu veidošana kultūrvēsturiskos objektos ir

Foto: Video par nodokļu sistēmu Daugavpilī

ar dubultu efektu – gan attīsta vietējo uzņēmīgumu, gan saglabā kultūrvēsturisko mantojumu;

- labvēlīga nodokļu vide maziem uzņēmumiem sekmēs to attīstību reģionos;
- valsts attieksme pret uzņēmējdarbību ir būtiska no vienas perspektīvas – pastāvīga izaugsme, valsts neļauj saņemt nedaudz;
- uzņēmēja mērķis var nebūt peļņa, bet pārmaiņas sabiedrībā;
- attīstību vietējā līmenī veicina sociāli atbildīgi dzīvesstila uzņēmēji;
- pašvaldība var dot stimulu jaunai uzņēmējdarbībai ar pastāvīgiem grantiem;
- sadarbence – konkurence aizstāta ar sadarbību kopīgam labumam;
- sociālā un solidaritātes ekonomika kā iespēja;
- sieviešu lomas stiprināšana vietējā uzņēmējdarbībā.

Nevalstiskās organizācijas

- NVO līdzdalība starptautiskos tīklos dod iespēju redzēt plašāku kontekstu ārpus ikdienas rīcības;
- pieredze dzīvošanai vai strādāšanai citās valstīs ļauj saskatīt savādāku domāšanas veidu, izvērtēt tā ieviešanas iespējas savā dzīvē, pārņemt labo praksi;
- cilvēkiem ir jāsaprot, kā viņu darbības ietekmē pārējos;

Meklē vairāk par biedrību Darītājiem:
<https://www.facebook.com/daritajiem/>

- nevalstiskās organizācijas vietējos cilvēkos vairo ticību nākotnei;
- ja tipiski ir izvērtēt ekonomikas un vides savstarpējo ietekmi, tad ekonomikas un sabiedrības perspektīva ir vājāka, īpaši, saistībā ar kvalitatīvu sabiedrības līdzdalību;
- sabiedrības attīstības un atbildības priekšnosacījums ir tāsa pašprietiekamība;
- vietējo resursu, tai skaitā, cilvēku, izmantošana attīstībā, rada attīstību;
- kultūra un radošās industrijas ir iespēja reģionu izaugsmei;
- neformālā izglītība stiprina cilvēku prasmes līdzdarboties;

- paaudžu sadarbība ir iespēja iemācīties vienam no otra jaunas prasmes;
- brīvprātīgais darbs ir iespēja attīstīt prasmes un jaunas vērtības.

Meklē vairāk par biedrību Radi Vidi Pats:
<https://www.facebook.com/RadiVidiPats/>

Cilvēks reģionos

- reģionu attīstības izaicinājums ir pagasti, kas nav tuvu centram, netiek domāts par to nākotni un attīstību nevienā no attīstības modeļiem;

Meklē vairāk par radošo telpu Ideju bode
 Liepājā: www.idejubode.lv

- Latvija no attīstības viedokļa ir kā veidota no “peldošām attīstības salām”;

- mazāk attīstītās vietās vislielākais izaicinājums ir psiholoģiskā sajūta par pamestību, nevajadzību valstij;

- mazāk attīstītos lauku reģionos liela nozīme ir aktīvo sieviešu grupām, kas veido gan kopienas sajūtu, gan uzsāk mazo uzņēmējdarbību;

- kritiski svarīgi ir veidot pašizpaušmes iespējas jauniešiem reģionos – ne tikai formālos pulciņos, bet arī neformāli, uzņēmējdarbībā;

- dzīvokļu fonds ir liela problēma reģionos speciālistu piesaistei;
- Latvijā maz ir aktualizēta analfabētisma problemātika.

Indivīda atbildība

Rīcība

- ir iespējams ieviest ilgtspējīgus paradumus dažādām grupām, bet tad ir jāveido tām piemēroti materiāli. Piemēram, kā ēst veselīgi maznodrošinātiem cilvēkiem;
- cilvēku iespēju iesaistīties objektīvi ierobežo strādāšana vairākos darbos;
- cilvēki neredz jēgu iesaistīties, jo pašvaldība nesniedz atgriezenisko saiti, neuzklausa;
- cilvēkam vispirms jāapzinās, ko viņš pats spēj mainīt;
- cilvēka ikdienas raižu loks ir plašs, ietekmes zonā – mazie ikdienas lēmumi;
- ietekme palielinās, ja cilvēki sadarbojas;
- sociālā atbildība kā solis pretim atbildīgākam cilvēkam;
- personīgā pieredze palīdz saprast personīgās atbildības iespējamību;
- iedzīvotājiem jājūtas līdzdalīgiem visos procesos;
- iedzīvotājus var iesaistīt caur noteiktu dzīvesveidu;
- ilgtspējīga mobilitāte – piemēram, divriteņu kultūras paplašināšanās, infrastruktūras piemērošana.

Meklē vairāk par jauniešu attīstības iniciatīvu
<http://gobeyond.lv>

Attieksme

- svarīgi ir veidot pozitīvu attieksmi pret to, kas mums ir;
- attīstība ir arī domāšanas jautājums, paradigmas maiņa, ka neesam nabadzīgi;
- cilvēkam ir jāatbild uz jautājumiem – kāpēc man to vajag? cik man to vajag? – cilvēki bieži nedomā perspektīvā, kas būs pēc tam;
- lai notiktu līdzsvarota attīstība, ir fundamentāli jāmaina vērtības – no ražošanas uz ilgtermiņa

attīstību, sabalansētību, līdzsvarotību;

- attīstība nav tikai skaitļi, kas cēlušies no rūpnieciskās perspektīvas;

- atbildīga rīcība slēpjas atbildīgā domāšanā.

Informācija

-informācija par ilgtspējīgas attīstības tēmām ir pietiekama, tomēr pietrūkst sasaistes ar praksi, lai cilvēki sāktu mainīt rīcību;

- informācijas pieejamība veido cilvēku “atmošanos”, kritisko domāšanu, attīsta pašapziņu;

- informācijas aprīte bieži ir noteiktos cilvēku lokos, grūti aizsniegt jaunas grupas;

- pārāk maz tiek izmantota vēsturiskā pieredze;

- mediju atbildība, veidojot informāciju arī par attīstības jautājumiem.

Secinājumi

- globālais konteksts mūsdienās ietekmē, sākot no cilvēka līdz valstu attīstībai;
- ilgtspējīgai attīstībai nepieciešama vērtību paradigmas maiņa no rūpnieciskās, cīparos balstītās attīstības, uz līdzsvarotu attīstību;
- nepārtraukti ir jāuzrauga ilgtspējība, to mainot, atbilstoši vajadzībām;
- attīstības sadarbība kā ārējā dimensija tiek ietekmēta arī no iekšējās attīstības dimensijas;
- ilgtspējīgai attīstībai pašvaldībās nepieciešama politiskās atbildības uzņemšanās par viedu un līdzsvarotu attīstību;
- ilgtspējas principu piemērošana sniedz pašvaldību budžetu ietaupījumu ilgtermiņā;
- pašvaldībām jāattīsta iedzīvotāju iesaiste plānošanā, jābūt atvērtiem procesiem;
- pašvaldībām jāievieš vietējās aktivitātes stimuli – koprades centri, uzņēmēju atbalsta instrumenti;
- augstskolām jāveidojas par zinātnes un inovāciju centriem, kas sadarbojas starpnozariiski reģionālai attīstībai;
- vietējai attīstībai nozīmīgi ir mazie uzņēmēji, kas uztur iedzīvotāju aktivitāti un kuru mērķis ir nevis peļņa, bet pārmaiņas sabiedrībā;
- mazie uzņēmēji ir ilgtspējīgāki, jo darbojas ierobežotu resursu ietvaros;
- nevalstiskās organizācijas spējina iedzīvotājus un uztur ticību nākotnei;
- nevalstiskās organizācijas sekmē vērtību un prasmju maiņu;
- Latvijā ir nelīdzsvarota attīstība, atsevišķi attālākie reģioni nejūtas piederīgi un vajadzīgi;
- sekmējot līdzdalību caur personīgo pieredzi rodas personīgo ieradumu maiņa;
- rīcības maiņa ir sevis apzināšanās un attīstības sekas;
- ir iespējams aizsniegt jaunas mērķa grupas, ja tām veido piemērotu informāciju.

LAPAS rekomendācijas

Ilgtspējīgas attīstības mērķu ieviešana ir tikai sākuma stadijā. Reģionālās diskusijas pierādīja, ka vietējā līmenī dažādām iesaistītajām pusēm ir izpratne par ilgtspējīgu attīstību, katras jomas ieguldījumu, kā arī pozitīvie piemēri. Vienlaikus vietējā līmeņa darbībām ietvaru veido politiskais līmenis, tādējādi kopējā valsts politika var vai nu stiprināt esošās iniciatīvas un tās attīstīt, sekmēt līdzsvarotību, vai arī tās ierobežot.

Īpaši jūtīgā situācijā šobrīd ir mazie dzīvesstila uzņēmēji, jo tie darbojas it kā pat pretēji politikas dokumentos nostiprinātajam redzējumam par ekonomisko izaugsmi. Savukārt praksē tieši šie uzņēmumi iegulda vietējā attīstībā, strādā ilgtspējīgi.

Īpaša nozīme ilgtspējīgā attīstībā ir katram indivīdam un viņa atbildīgai rīcībai, tomēr diskusijas iezīmēja, ka nav plaša izpratne par globālā konteksta ietekmi uz vietējo līmeni un otrādi. Viennozīmīgi ir turpināma sabiedrības izglītošana, lai tās rīcības būtu daudzpusīgākas un ar izpratni par ietekmi, piemēram, uz klimata pārmaiņām.

Nemot vērā diskusijās minēto, IAM ieviešanas procesam īstermiņā LAPAS rekomendē:

- veidot starpnozaru grupu IAM ieviešanai, īpaši, piesaistot akadēmiskos spēkus, mazos uzņēmējus, nevalstiskās organizācijas un kopienu aktīvistus, tā nodrošinot politikas sasaisti ar vietējo praksi;
- noteikt visu pušu atbildīgos uzdevumu un tiem piesaistīto rādītāju līmeni (kur iespējams), kas nozarpolitiku ietvaros varētu veikt sadarbību monitoringam un ieviešanas plānošanai;
- IAM ieviešanu neveikt formāli, bet veidot kā kustību paradigmas maiņai, pārorientējoties uz sociāli atbildīgu uzņēmējdarbību, indivīda rīcību, kurai tiek veidots atbilstošs politikas ietvars;
- izmantot NAP izvērtēšanu kā iespēju pārskatīt esošās politikas no ilgtspējas viedokļa;
- izmantot esošo potenciālu IAM tematikas aktualizēšanai - NVO projektus, izglītības iestāžu aktivitātes.

Ilgtspējas prioritātes

Indikatīvs diskusiju dalībnieku balsojums par IAM

Tā kā diskusijās piedalījās dažāds skaits dalībnieku, tiek norādīti indikatīvie mērķi, par kuriem proporcioniāli visvairāk ir balsojuši diskusijas dalībnieki. Jāņem vērā, ka arī dalībnieku pārstāvniecība dažādās diskusijās bija dažāda, kā arī mazākās pilsētās balsojums var atšķirties.

Rezultāti sakārtoti prioritārā secībā, sākot ar svarīgāko mērķi.

Liepāja:

4. Nodrošināt iekļaujošu un kvalitatīvu izglītību un veicināt mūžizglītības iespējas.

1. Visur izskaust nabadzību visās tās izpausmēs.

15. Aizsargāt, atjaunot un veicināt sauszemes ekosistēmu ilgtspējīgu izmantošanu, ilgtspējīgi apsaimniekot mežus, apkarot pārtuksnešanos un novērst zemes degradāciju, veicināt tās atjaunošanu un apstādināt bioloģiskās daudzveidības izzušanu.

8. Veicināt noturīgu, iekļaujošu un ilgtspējīgu ekonomikas izaugsmi, pilnīgu un produktīvu nodarbinātību, kā arī cilvēka cienīgu darbu visiem.

16. Veicināt miermīlīgu un iekļaujošu sabiedrību ilgtspējīgai attīstībai, nodrošināt taisnīgas tiesas pieejamību visiem un izveidot efektīvas, atbildīgas un iekļaujošas institūcijas visos līmeņos.

Valmiera:

4. Nodrošināt iekļaujošu un kvalitatīvu izglītību un veicināt mūžizglītības iespējas.

3. Nodrošināt veselīgu dzīvi un sekmēt labklājību jebkura vecuma cilvēkiem.

9. Veidot noturīgu infrastruktūru, veicināt iekļaujošu un ilgtspējīgu industrializāciju un sekmēt inovācijas.

11. Padarīt pilsētas un apdzīvotas vietas iekļaujošas, drošas, pielāgoties spējīgas un ilgtspējīgas.

16. Veicināt miermīlīgu un iekļaujošu sabiedrību ilgtspējīgai attīstībai, nodrošināt taisnīgas tiesas pieejamību visiem un izveidot efektīvas, atbildīgas un iekļaujošas institūcijas visos līmeņos.

Jelgava:

4. Nodrošināt iekļaujošu un kvalitatīvu izglītību un veicināt mūžizglītības iespējas.

7. Nodrošināt visiem piekļuvi uzticamai, ilgtspējīgai un mūsdienīgai enerģijai par pieejamu cenu.

8. Veicināt noturīgu, iekļaujošu un ilgtspējīgu ekonomikas izaugsmi, pilnīgu un produktīvu nodarbinātību, kā arī cilvēka cienīgu darbu visiem.

3. Nodrošināt veselīgu dzīvi un sekmēt labklājību jebkura vecuma cilvēkiem.

11. Padarīt pilsētas un apdzīvotas vietas iekļaujošas, drošas, pielāgoties spējīgas un ilgtspējīgas.

Daugavpils:

4. Nodrošināt iekļaujošu un kvalitatīvu izglītību un veicināt mūžizglītības iespējas.

2. Izskaust badu, panākt pārtikas nodrošinājumu un uzlabotu uzturu, veicināt ilgtspējīgu lauksaimniecību.

3. Nodrošināt veselīgu dzīvi un sekmēt labklājību jebkura vecuma cilvēkiem.

1. Visur izskaust nabadzību visās tās izpausmēs

6. Nodrošināt ūdens un sanitārijas pieejamību visiem un ilgtspējīgu pārvaldību.

Secinājumi

Latvijas iedzīvotājiem vissvarīgākā prioritāte ir izglītība, savukārt tālākā izvirzās dažādi jautājumi, kas saistīti ar nabadzības un bada novēršanu, labklājību un veselību. Tāpat katrā grupā ir mērķi, kas saistīti ar ekonomikas, enerģētikas, infrastruktūras un pilsētvides attīstību. Divās grupās ir minēta miermīlīga un iekļaujoša sabiedrība.

Kopējā tendence mazākajam punktu skaitam ir mērķiem, kas saistīti ar dzimumu līdztiesību, klimata pārmaiņām, okeāniem un jūras resursiem, ūdens pieejamībai un globālajām partnerībām.

Iedvesmai

Dalībnieku individuālās apņemšanās ilgtspējīgākai pasaulei

- neizmantošu liftu;
- vairāk šķirošu atkritumus;
- domāšu, ko vairāk pilsētai un valstij varu izdarīt;
- aktīvāk iesaistīšos ar vidi saistītās aktivitātēs;
- uzrakstīšu projektu jauniešiem par labiem darbiem;
- atbalstīšu vietējos ražotājus;
- pastaigājos mežā, savākšu atkritumus;
- pirkšu vairāk veselīgus vietējos projektus;
- taupīšu elektroenerģiju;
- turpināšu ziemā slēpot distancēs;
- mazāk izmantošu transportu;
- plānošu iepirkšanos, samazinot patēriņu;
- tērēšu mazāk ūdeni;
- izejot no telpas, izslēgšu gaismu;
- veikalos pētīšu produktu sastāvu un pirkšu tos, kam nav palmu eļļas;
- attieksos pret pasauli kā pret sevi pašu;
- došos uz kopējo vingrošanu;
- vairāk lasīšu vietējo informāciju pilsētā;
- lietošu veselīgāku uzturu;
- ziedošu nevajadzīgās pudeles mākslas objektiem;
- mēģināšu lietot vairākas reizes vienu un to pašu lietu;
- došu vairāk citiem, pietiek ubagot un gausties;
- taupīšu papīru;
- domāšu arī par citiem, kuriem vajadzīga mana palīdzība;
- izveidošu brīvprātīgo vingrošanas grupu;
- pieteikšos brīvprātīgo grupā, kas atbalsta jauniešu idejas.